

Iluniittut

Tuhaqtidjutingit Ministamit.....	2
Kangihipkaidjutit.....	4
Nanijauluaqtut hamanga 2023 tatqiqhiutinit ukiumi ilaqaqtut ukuninga:.....	5
Naunaitkutaq Naunaitkutitik Nakuuninganik.....	6
Titiqiqininnga Maligarmut.....	7
Laisit.....	7
Qaffiujut laisingit tunijaujut 2023 imaatut class ukiuqaqtunullu.....	7
Qaffiujut laisingit tunijaujut uvani 2023 imaatut class imaalu nunallaangillu.....	9
Inuup Naunaitkutaq Piannannuat.....	11
Qaffiuniit GICs qanuriniitigut ukiungagut uvani 2023.....	11
Akhaluutitut Atiliurutikhanik.....	12
Qaffiuniit akhaluutait atiliurutait uvani 2023 akhaluutit qanuriniitigut.....	13
Akhaluuhijit Naunaitkutikhamik Unniudjutit.....	14
Qaffiuniit Akhaluuhijinikkut havaktaujut uvani 2023 ukiungagut.....	14
Qaffiujut pijaquqtunik unniudjutit.....	15
Naunajautit ajuiriakhainnik titiraqtakhat.....	16
Qaffiuniit uuktuutit uvani 2023 uvuuna class, uvalu ihivriuqtip qanurinniatigun.....	16
Maniliqutingit, Maniliurutikhat, Havaamut Ikaarningit, Ajungnautiqaqtunik Unniudjutitt.....	17
Qaffiuningit maniliqijutit manikhaalu uvani 2023.....	17

Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhiqidjutikhamik Laisikharnik unalu Naunaitunik Iltaridjutikharnik Naunaitkutikharnik 2023	17
Akhaluutituqtut Qajangnaitkutikhanik	19
Akhaluutit Pijaqqurniit.....	20
Qaffiuningit akhaluutit pijaqquqtut 2023 ukiungagut.....	20
Qaffiuningit akhaluutit pijaqquqtut 2023 nunagijaujumi.....	22
Qaffiuningit akhaluutikkut pidjutigijait 2023-mi, pidjutit ukiungitigun.....	22
Qaffiuniit aulanikkut hulaqutit uvani 2023, pidjutaujut nunallaatigut.....	23
Akhaluutituqtut Ihuinaaqtut	23
Qaffiuniit pihuktut ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angigutit uvani 2023, ukiungatigut	23
Qaffiuniit pihuktut ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angigutit uvani 2023, nunangagut	25
Demerit Anullaqhiivik	26
Qaffiuniit akhaluuhijit ihuinaarutigihimajainun anullaqhiivik qanuriniit uvani 2023, ukiungagut	26
Ilaliutihimajuq A: Aallat Pidjutaujun.....	28
Nunavunmi Akhaluuhijit Hilataani Aviktuqhimajumit	28
Qaffiuniit akhaluutit pijaqqurniit.....	28
Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angirutit.....	28
Havakviup Pivallidjutait.....	29

Tuhaqtidjutingit Ministamit

Quviahuktunga tunihplunga Nunavut Kavamanga hivulliqpaak *Akhaluutinin Aanniqtalinirmut Maligaq* Ukiuq Tamaat Unniudjut. Una uniudjut upalungaijaqtauhimajuq hapkunanga Pivalliajuliqijikkut Ingilrajuliqijitkullu malikhugit titiraqhimajut uvani 328 (1–3) haffumani Akhaluutinin *Qajangnaitkutikhanik Maligaq imaalu* tuniblugit naunaijautit hamanga Ubluqtuhinia 1- Ubluirvia 31, 2023.

Kivgaqtuutainun havakhugit hivituniani takujaat ihuaqhijuumidjutaujamun 2023-mi, pihimagaluaqtillugit ikittun nunallaat atadjutiqangittun qaritaujakkuurutimik takujait mikijun ihuaqhijuumidjutit kivgaqtuutinun hivituniinik inmik titiqqamingnun, aulahimmaaqtullu piqaqhutik hivituniqaqtumik utaqqivaktun tahapkunanin nunallaat qaritaujakkuuqpaktunik.

Tamainni Nunavunmi, takujaqqun taimaatun 40 pusat amigairjuumijun ilittuqhautini ukuallu atuqpagamingnun ihivriurutikhanun, naunaiqhijdjutiptionun amigairjuumijakhanun ihivriuhijukhanun naahimajaanginni unalu kanfiqhipkaidjutikhanun ilitarijauhimajanun aqutinun ajuiqhaidjutikhanik amihuni nunallaani.

Takujaqqullu amigairjuumiliqtunun nampainni ihuinaarutinin unalu titiqqinikkut angirutinin. Naunaiqhijdjutigijaqqullu uuminga amigairjuumijunun malikhautipkaijunun, talvanilluaq Nunalipaujanganani Iqaluit.

Taimaatullu, qujagijavun hivuniittun havaktit havakpaktainun Akhaluutiqinikkut kivgaqtuutinin, pigaluaqhugit ukunuuna Akhaluutiliqinikkut Havagvik havagviinni, uumuunaluuniin Kavamatkut Kivgaqtuijiit Havagviinni. Qujagijavullu PALIHHIMATKUT ukuallu hamlatkunni maliganik malikhautirijun havaktiit ihariagijaujami havaakhainni akhaluutihinikkut qajangnautinin.

Pittiarnikkut,

David Akeeagok

Minista Pivalliajuliqijikkut Ingilrajuliqijikkullu Havagviani

Kangihipkaidjutit

Nunavutim Akhaluutunik Qajangnaitkutikhanik Maligaq aulatitivakhimajuq hanaqidjutikhanik qajangnairutikhanik ihuaqtumiklu malikhautikhanik akhaluutunik qajangnaitkutikhanik akhaluutuniklu ikajuutikhanik aviktuqhimajumi. Havagviat Pivalliajuliqijikkut Ingilrajuliqijikkullu munariniqaqtuq unniutinikkut ukiuq tamaat turaangajainnun iliuraqhimajuq *Maligarmi*.

Naunaipkainiq ihariagijaujut piliuqhimajuq titiraqhimaninngani 328 imaatut:

"328.1. (1) Taimaa hivullirni naini tatqiqhiutinik atauhirmi tatqiqhiutip ukiungani, Titiqqiqijii upalungajarniaqtuq tunilunilu Ministamut ukiuq tamaat taiguagakhaq aippaanganit tatqiqhiutip ukiungani ukununga pidjutainun:

(a) titiqiqidjutait haffuma Maligap hapkunanga Kavamatkunin Nunavunmi;

(b) akhaluutituqtinut qajangnaitkutikhat Nunavunmi;

(c) qujaginnanik aallanik qanuriliurutinik tukhiqtaujun Ministamin.

Inuup Naunaitkutingit

(2) Unnirutimi naunaiqtaat una titiraqhimajuni ilanga (1) piqalimaittumik hunamiklikaa inungmun naunaitkutinik

naunaiqhimajami Tuhagakhanik Tiguhinirmut Hapummijaarinirmut Hiamitirnaittunun Titiraqtauhimajunik Maligaq.

Unniudjutit uqautauluni

(3) Ministap uqautiniaqtaa uniudjut tunijaujuq ataani titiraqhimajup (1) uvani

Maligaliurvik talvani hivulliqaami katimaliqqata Maligaliurvingmi taimaa taiguagakhaq tunijaukpat

pidjutiqaqtumun ihuaqtumik pivikhaqautikhamik uqariami unnirutimik. S.Nu. 2017,c.28,s.1."

Taimaali, 2023 *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhanik Maligaq* Unniudjutit tunihijut naittumik naunaijautinik, imaalu naunaijaqhimangittut atauttit naunaijautit mikhaagun tamaat titiqiqinikkut akhaluutinun kivgaqtuutit imaalu akhaluutitut qajangnaitkutikhat. Tamna unniudjut avvakhimajuq malruknut titiraqhimaninnganut: titiqiqiniq maligamut, akhaluutituqtinut aanniqtailiniq.

Nanijauluaqtut hamanga 2023 tatqiqhiutinit ukiumi ilaqaqtut ukuninga:

- Havagviujuq tunihihimajuq 3,470 akhaluuhijijip laisikhat tamainni aviktuqhimaumi;
- 70.6 pusat akhaluuhijijip laisiit imaalu inuup naunaitkutaa piannannuat havaktaujut 30 ubluni ikitqiarluuniin;
- 94.6 pusat akhaluuhijijip laisiit imaalu inuup naunaitkutaa piannannuat havaktauhimajut qaritaujakkut imaalu ilaganilu (5.4%) havaktauhimajut qaritaujap ahiagut;¹
- 74 pusat qaritaujami maniliqijutit iniqtaujut iluani 30-ni ubluni; 1.1 pusat pidjutigijaa 90-ni ubluni hivitutqijaanikluniit iniqtiriami;
- 11.8 pusat qaritaujami maniliqijutit iniqtaujut iluani 30-ni ubluni; 23.9 pusat pidjutigijaa 90-ni ubluni hivitutqijaanikluniit iniqtiriami;
- Havagviujuq munarijait 1074 atulaaqtunik ilituqhautinik 3,349 talamiklu ilituqhautinik ukunani GN-kuni havaktunit pigahuanilu ilaujunit ilituqhajijinit;
- Kajumiktumik unalu DUI-nun piqaqtuq 15.1 pusat unalu 56.3 pusat uumanga atauttimut 119 aviktuqhimajumi akhaluutituqtut ihuinaaqtut inikkut; unalu
- Kajumiktumik piqaqtuq 73 pusat ukuat atauttimut 37 ahianit aviktuqhimajumi akhaluutituqtinut ihuinaarutit.
- Piqaqhimajuq 1 akhaluutiturnikkut tuqjumun unnirutiujuq Nunavunmi 2023-mi.

¹ Takulugu Ilanga uumunga Havagvingnun Pivalliadjutikhanun tukiliurutainun ukuninga 'Qaritaujakkut' unalu 'Qaritaujakuungittumun' titiqqanik havaktakhanun.

Naunaitkutaq Naunaitkutitik Nakuuninganik

Ilangit maliqatqujahimajut imaalu titiqinikkut havaqatigiiktut aallatqiktunik katitihidjutikhanik atuqtakhainnik. Hapkununga pidjutinun, ilangit naunaijautit tunijajut uumani unniudjunmi naunaijaqtajukhat qajagilutik.

Titiqqiqininnga Maligarmut

Havagviat Pivalliajuliqijitkut Ingilrajuliqijitkullu munaqhijut haffuminga *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhanik Maligaq*. Una ilaqaqtuq pivikhaqarninganik akhaluuhqidjutit laisikhat kivgaqtuidjutit, inuup naunaitkuta piannannuat, akhaluutinin atiliurninik, akhaluuhqijip ihivriuhinimik, aulapkainikkullu akhaluuhqijip naunaitkutinin Nunavunmi laisikhanik, ukunani aallanilu aulapkainikkut havagutinik.

Laisit

Nunavunmi Akhaluuhqijit *Laisikhanik Maliruagakhat* piliuqpektut saivat laisikhanik classes Naunaitkutaani A (ilangani 2(1)). Tamna naunaituq laisikhanik naunairutiqaqtun tunijauhijut Class 5 laisikhanik, taima aulatitihijut tingmijukhanik akhaluutinin, Class 7 laisikhanik, taima laisikhanik tigumidjutiqaqtun aulatitijaangat akhaluutinin Class 5 unaluuniit 6, taima akhaluuhqijit ajuiqhaliqtun akhaluuhqinimik. Tamna havagvinga naunaijaqtaa tunijauniq laisikhanik ukiungagut, nunallaani, akhaluutinin qanurittunik ukiuq tamaat; una naunaitkut takuupkaqtitaajuq naunaitkut ataani.

Qaffiujut laisingit tunijaujut 2023 imaatut class ukiuqaqtunullu²

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60 +	<i>Atauttimu t</i>
Class 1	1	4	3	4	4	5	7	5	2	5	40
Class 2	0	0	6	8	6	2	5	6	1	2	36
Class 3	1	16	35	43	42	28	34	32	29	22	282
Class 4	0	3	11	19	16	14	11	11	9	8	102
Class 5	141	234	311	321	243	203	203	169	134	185	2144
Class 6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Class 7	171	143	133	105	87	45	42	24	14	10	774

² Inuit kituliqaak pigiaqaqtun amigaitunik laisikhanik qanurittunik. Naunaitkutigijait "1,6", "2,6", "3,6", "4,6", unalu "5,6" naunaijautaa atauttinun kitut tunijaujut tamangnun laisimik (class 1-5) imaalu class 6 laisiit uvani 2022. Class 6 laisikhanik laisiquaqtukhat tigumidjutiqaqtuq aulapkailuni ingniqutiqaqtun.

Class 1, 6	0	0	0	0	2	0	0	1	1	2	6
Class 2, 6	0	1	0	0	1	1	0	0	2	1	6
Class 3, 6	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	4
Class 4, 6	0	1	0	0	2	2	0	1	1	0	7
Class 5, 6	1	0	6	7	10	7	9	7	7	15	69

Qaffiujut laisingit tunijaujut uvani 2023 imaatut class imaalu nunallaangillu³

	Clas s 1	Clas s 2	Clas s 3	Clas s 4	Clas s 5	Clas s 6	Clas s 7	Class 1,6	Class 2,6	Class 3,6	Class 4,6	Class 5,6
Ikpiarjuk	0	0	7	0	20	0	20	0	0	0	0	0
Arviat	0	3	35	2	74	0	24	0	0	0	0	0
Qamanitt uaq	7	0	13	1	72	0	18	0	0	0	0	0
Iqaluktutt iaq	0	0	7	1	53	0	14	0	0	0	0	2
Igluligaarj uk	1	0	6	0	17	0	13	0	0	0	0	0
Kangiqtuq aapik	0	0	9	0	26	0	29	0	0	0	0	0
Salliq	0	3	14	0	24	0	17	0	0	0	0	0
Uqhuqtuu q	0	3	26	4	150	0	49	0	0	0	0	1
Ausuittuq	0	0	3	0	8	0	4	0	0	0	0	0
Iglulik	1	0	4	0	46	0	37	0	0	0	0	0
Iqaluit	10	8	45	81	105 0	0	320	4	5	4	6	61
Kimmirut	0	0	8	1	12	0	11	0	0	0	0	0
Kinngait	0	0	4	1	32	0	4	0	0	0	0	1
Kugaaruk	0	2	4	0	21	0	21	0	0	0	0	0
Kugluktuk	0	0	13	0	44	0	14	0	0	0	0	0
Naujaat	0	0	3	0	29	0	20	0	0	0	0	0
Pangniqtu uq	0	0	9	1	29	0	5	0	0	0	0	0
Mittimata lik	0	1	14	0	35	0	16	0	0	0	0	1
Qikiqtarju aq	0	0	14	0	23	0	0	0	0	0	0	0
Kangiqlini q	20	14	21	9	319	0	90	2	1	0	1	3
Qausuittu q	1	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Sanikiluaq	0	0	2	0	12	0	8	0	0	0	0	0
Sanirajak	0	1	4	0	11	0	19	0	0	0	0	0
Taloyoak	0	1	6	0	25	0	13	0	0	0	0	0

³ Inuit kituliqaak pigiaqaqtun amigaitunik laisikhanik qanuritunik. Naunaitkutigijait "1,6", "2,6", "3,6", "4,6", unalu "5,6" naunaijautaa atauttinun kitut tunijaujut tamangnun laisimik (class 1-5) imaalu class 6 laisiit uvani 2022. Class 6 laisikhanik laisiquqtukhat tigumidjutiqaqtuq aulapkailuni ingniqutiqaqtunik.

Tikrarju q	0	0	10	1	10	0	8	0	0	0	0	0
Atuttimu t	<i>40</i>	<i>36</i>	<i>282</i>	<i>102</i>	<i>214</i> <i>4</i>	<i>0</i>	<i>774</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>7</i>	<i>69</i>

Inuup Naunaitkutaa Piannannuat

Inuup Naunaitkutaa Piannannuat (GICs) atuqtaunginaqtuq piksaqaqtunik ilitaridjutikhanik tingmijaangat talvuuna nunarjuamun nunanun nunarjuamun imaaluuniit akhaluuhijjip laisikhamik. Ilanga VIII.1 uvani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik Maligaq* uqautigijaat GIC-nun imaalu s. 307.1 Maligarmi, uqaqhimajuq tamna Atiliuqti tunihittaaqtuq GICs.

Qaffiuniit GICs qanuriniitigut ukiungagut uvani 2023

	Nuta aq	Nutanng uqtiffaar utit	Himmauhiqt auniq
< 15	450	0	6
15–19	754	6	11
20–24	589	8	17
25–29	477	5	14
30–34	404	7	14
35–39	325	6	6
40–44	281	4	5
45–49	237	9	4
50–54	236	2	6
55–59	241	3	5
60+	437	5	5
<i>Atauttimut</i>	4431	55	93

Akhaluutitut Atiliurutikhanik

Ilangani 5–30 talvani *Akhaluutitut Qajangnaitkutikhat Maligaq* uqautigiplugit akhaluutitut atiliurnikkut pitqujahimajut Nunavunmi. Taimaali, pijaangini atauttit aulajaangini akhaluutitut apqutini Nunavunmi, akhaluutitut atiliuqtaujukhaq (t. 5 (a–b)).

Qaffiuniit akhaluutait atiliurutait uvani 2023 akhaluutit qanuriniitigut

	Nutaa q	Nutannguqtiqhimaj uq	Adjiliuqhimaj uq
Tamaita-Nunakuuruit Akhaluutit	122	555	30
Tamaita Uhidjutit	12	18	1
Nanminiaqtut Uhidjut	11	140	4
Nanminiaqtut Akhaluut 4501 kg imaalu avatqumajuq	63	301	2
Nanminiaqtut Akhaluut Uqitqijat 4500 kg	161	984	29
Nappaqtirinirnun	29	269	6
Forces ATV	0	0	0
Kavamatkut ATV	8	75	0
Kavamatkut Igluqpinikkut Akhaluut	14	109	1
Kavamatkut Uhidjut	4	24	0
Kavamatkut Akhaluuta	158	905	7
Motorcycle	6	44	2
Akhaluutiqaqtuq Hiniktarvik Class A	1	1	0
Akhaluutiqaqtuq Hiniktarvik Class B	0	0	0
Akhaluutiqaqtuq Hiniktarvik Class C	0	1	0
Laisiittuq Atiurut	12	7	4
Uhijajuq – Nanminiaqtut	215	1687	71
Kavamatkunni Havagviinni 4501 kg avatqumajuq	0	13	1
Kavamatkunni Havagviinni Ataani 4500 kg	10	37	5
Atuqtuarut Akhaluut	25	115	2
Iliharvium Agjaqtautaat Akhaluut	3	17	0
Nanminiaqtut Akhaluutit Uqitqijat 4500 kg	4	14	0
<i>Atauttimut</i>	<i>858</i>	<i>5316</i>	<i>165</i>

Akhaluuhijit Naunaitkutikhamik Unniudjutit

Akhaluuhijit naunaitkutinga taiguagakhaq naunaitkutaujuq inuup aqutpauhianik iidjuhianik ilaliutijuqlu naunaitkutaq ukunatitut pijaquqtunik unniudjutit. Ilanga 3 (1) uvani Akhaluuhijit *Laisikhamik Ihuinaarutigihimajaitigun Naunaitkutit Maliruagakhat*, uqaqtuq Atiliuqti Akhaluutini⁴ aulapkaijukhaq akhaluuhijit titiqqamik tamainnun akhaluuhijit tapkununga Atiliurnikkut aqutiuaami laisikhamik. Nunavummiut uuktuinnariaqaqtut aadjiliuqhimajumik akhaluuhijit unniudjutikhamik talvunga MVD havagvianut naunaijarlugit nunallaat. Tamaini aadla nunagijaujuni, Nunavunmiut uuktuinnariaqaqtun akhaluuhijit nalunairninganik unniudjutnunamingni Nunagijarni Hamliujumi Kivgaqtuijip Titirarviani (MLO) Kavamaniluniit Kivgaqtuijip Titirarviani (GLO). Tadja akiligakhaq Nunavunmi akhaluuhijit nalunairninganik unniudjut \$15.00.

Uqautaujumi naunaitkut aaliujuni, 1223 Naunaitkutit hanajauhimajut 2023. Ikittuugaluaqtilugu, ukiuqaqtut 30- 34- unalu 35-39 tukhiqtut anginikhamik ilangini ukua tukhiutit.

Qaffiuniit Akhaluuhiqinikkut havaktaujut uvani 2023 ukiungagut

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 +	Ataut timut
Akhaluuhiqinikkut Piliuqtut Aqutimin Ukiunga	24	97	149	188	164	152	107	117	92	133	1223

⁴ Tamna Titiiqidjutitijunik Akhaluutini tikkuqaqtauhimajut uvani naunaitkunmi 315(1) talvani *Akhaluutini Qajangnaitkutikhanik Maligaq*. Tamna Titiiqidjutitijunik akhurhairutikhangit naunaijagiikhimajut talvuuna naunaitkunmi 316(2-3) talvani Maligarmi.

Qaffiujut pijaquqtunik unniudjutit

Uvani 2023, 82 ajungnautiqatunin unniudjutit iliuraqtauhimajut. Hapkunanga 82 ajungnautiqatunin unniudjut, piqangittuq ajungnautiqatunin unniudjun aadjiliuqhimajuq tukhiqtumin.

Naunaijautit ajuriakhainnik titiraqtakhat

Ilanga 68 uumani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik Maligarmi* naunaijaqtaa inuit, imaatun nutaanik akhaluuhijip imaaluuniit akhaluuhijit nutaanguqtirumajun laisimiknik, qaangiutijukhat ihuaqtunik aturutiniklu akhaluuhijip ihivriurutinik. Ihivriutijut tikuaqtauhimajut ataani titiraqhimajumi 319(1) haffumani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik Maligaq imaalu* ilaujut MVD havaktit imaaluuniin pingahuujunin-ilaujut ihivriutit.

Naunaiqhimajuq tugliani naunaitkutangani hamna ataani, 1074 nakuujumik Iliharutingit unalu 3,349 ittut iliharutingit munarijaujut uvani 2023. MVD havaktit havaktait 88.7 pusat hapkua uuktuutit taimaalu pingahuujunin-ilaujut ihivriutit havaktait ilakuit 11.3 pusat.

Qaffiuniit uuktuutit uvani 2023 uvuuna class, uvalu ihivriutit qanurinniatigun⁵

Nunavut			Clas	Clas	Clas	Clas	Clas	Clas	Clas	S	A	Atauttimut
			1	2	3	4	5	6	7	B	B	
MVD Havaktit	Ihumattiarutit		40	51	285	150	221	56	1885	22	187	2897
	Ihuaqtuq		13	19	108	54	664	22	0	19	128	1027
Pingahuat-ilaujut	Ihumattiarutit		0	0	40	0	17	0	374	0	21	452
	Ihuaqtuq		0	0	1	0	45	1	0	0	0	47

⁵ Apqtit ihivriuhidjutikhat hapkununga class 1-6 (class 7 pijakhaittuq piqanganman apqtitkut ihivriurutikhamik. "SB" pidjutiaqtuq iliharviit akhaluutanik angirutinik uvalu "AB" pidjutiaqtut air brake angirutinik.

Maniliqutingit, Maniliurutikhat, Havaamut Ikaarningit, Ajungnautiqaqunik Unniudjutitt

Aalla naunaijautit, Akhaluutinun Kangiqhidjutikkut Auladjutait (MVIS) atuqtaujut katitiriangini tutqurlugit qaffiuniit maniliqutit imaalu maniliurutit imaa: akhaluuhijijip laisit (DL), naunaijaqhimajut naunaitkutit (GIC), atiliurutit, unalu uuktuutit. Tamna MVD titiqangit naunaijaangit auladjutikhanik ikaakningit akhaluuhiqidjutikhamik laisikhangit unalu GICs. Imaalu, ukua MVD naunaitkutait qaffiuniit pijaquqtunik unniudjutit iliugaqtaujut uvalu titiraqtauhimajut.

Qaffiuningit maniliqijutit manikhaalu uvani 2023⁶

		DL	GIC	Atiliurniq	Naunaijautit ajuriakhainnik titiraqtakhat
Nunavut	Qaffiuningit Maniliqidjutit	5,832	7,290	16,582	10,170
	Maniliurutait (\$)	191,805	0	808,413	100,090

Aulatitihimaarniq ikaarnikharnik Akhaluuhiqidjutikhamik Laikharnik unalu Naunaitunik Iltaridjutikharfik Naunaitkutikharfik 2023⁷

		0–30 Ublut	31–60 Ublut	61–90 Ublut	91+ Ublut	Atauttimut Tukhiutiit
Ikpiarjuk	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	124	55	9	0	188
Arviat	Qaritaujakkuuqhima ittumik	57	172	94	40	363

⁶ Atauttikkut nampait ihivriurutinun ilagijait titiraqhimajun (Ihumagijaujun) uuktuutit ukununga tamainnun Class; Naunaijautinun Uuktuutit; Takunikkut Uuktuutit; Apqutikkut Uuktuutit(tit); Air Brake Malikhautikhanun; taimaalu.

⁷ 'Qaritaujakkut' naunaiqtait uuktuutit havaktauhimajut qaritaujakkut atadjutikkut ukunani nunallaani avikturhimanirnilu atan'ngujaarviinni (Iqaluit, Kangiqliniq, uvaluuniit Uqhuqtuuq). 'Qaritaujakkuuqhima ittumik' naunaiqhijuuq tamna uuktuutikhaq titiraqarvikkut tujuutauhimajuuq nunamingnit tukhiut aullaqtiqtaujuq avikturhianinni atan'ngujaarviannut.

	Qaritaujakkut	147	14	2	1	164
Qamanittuaq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	1	0	1
	Qaritaujakkut	339	32	1	3	375
Iqaluktuuttiaq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	164	108	25	6	303
Igluligaarjuk	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	93	7	1	0	101
Kangiqtugaapik	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	129	97	28	2	256
Salliq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	189	27	0	0	216
Uqhuqtuuq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	1	2	1	0	4
	Qaritaujakkut	198	152	7	3	360
Ausuittuq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	43	7	0	0	50
Iglulik	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	245	120	73	8	446
Iqaluit	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	2550	428	27	1	3006
Kimmirut	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	59	23	10	4	96
Kinngait	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	192	70	26	5	293
Kugaaruk	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	6	39	77	122
	Qaritaujakkut	65	5	0	1	71
Kugluktuk	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	126	124	50	4	304
Naujaat	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	1	0	0	1

	Qaritaujakkut	187	62	4	0	253
Pangniqtuuq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	126	92	84	13	315
Mittimatalik	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	186	71	20	17	294
Qikiqtarjuaq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	105	23	29	3	160
Kangiqliniq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	1	0	0	1
	Qaritaujakkut	741	6	0	0	747
Qausuittuq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	47	7	0	0	54
Sanikiluaq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	91	41	1	0	133
Sanirajak	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	65	49	31	26	171
Taloyoak	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	1	1
	Qaritaujakkut	94	52	42	2	190
Tikrarjuaq	Qaritaujakkuuqhima ittumik	0	0	0	0	0
	Qaritaujakkut	81	10	0	0	91
Atauttimut	Qaritaujakkuuqhima ittumik	<i>58</i>	<i>182</i>	<i>135</i>	<i>118</i>	<i>493</i>
	Qaritaujakkut	<i>6386</i>	<i>1682</i>	<i>470</i>	<i>99</i>	<i>8637</i>

Akhaluutituqtut Qajangnaitkutikhanik

EDT-kut munaqhijut ilanginnik Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik ataani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik Maligaq*. Una ilaqaqtuq titirarnikkut naunaitkutikhanik mikhaagun akhaluuturnikkut pijaqqurnikkut, ihuinaarutininik, atuqhunilu ahirruqtirutininik-tunnganiqaqtuninik

pidjutimik pipkainikkut nutqaqtinniaqhimanikkut taimaaqtittinikkunluunniit akhaluuhijjip laisikhanik.

Akhaluutit Pijaqqurniit⁸

Ilanga 261 (a–d) uvani *Akhaluutininik Qajangnaitkutikhanik Maligaq* naunaiqhitiijut uqaqtakhaukjut pijaqqurniit imaatut

"... pijaqquqtut t uvani uvaluuniin haniani apqutip pidjutiqaqtuq akhaluunmik tapkua qanuginiit

(a) aanqiqqat imaaluuniit tuqukpat inuk;

(b) tuluqhirumik inuqangittumik akhaluutimik pidjutaupat takunnaqtumik ahiruqtumik inuqangittumi akhaluutimi;

(c) tuulurhigumik ittuni hunanik huradjanikquuniin humi akhaluuhijji ukpiguhukumi uvaluuniin ukpiriblugu tamna aulahimaaqtumik qajangnautiqaqtuq inungnun; unaluuniit

(d) tuulurhigumik uumajumik taimaatun akhaluuhijjuq ukpiruhuktuq uvaluuniin ukpiruhuktukhaujuq Itamna uumajuq inuup piutigikpagu.

S.Nu. 2017,c.20,s.36."

Qaffiuningit akhaluutit pijaqquqtut 2023 ukiungagut⁹

	<1 5	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60 +	<i>Atauttim ut</i>
Aanniqt uq	0	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	5
Aallat	1	4	3	3	7	1	2	2	3	3	3	32
Tuqujun un	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1

⁸ Naunaitkutit uvani ilangani numiktitiqtaujukhat qajagilutik. Ihuangitut imaaluuniin iniqtiqhimitut uniudjutit havaqatinin pidjutiqarniaqtut ataani itqungnariatini/avatqunikku itqungnariatit imaaluuniin ihuiguuutait qitqani naunaitkutitni atauttimut.

⁹ "Aalla" naunaijautaa atauttit ilaujut pijaqquqtunik, kihimi kitut titiraqtauhimangitut aanniqtunik. Pijutauninganit Naunaitkutit kiklikhait, una Naunaitkutit nunauhuilairutaulimagituq; naunaitkutit ilaujut tamaita piinarialgit naunaijautit akhaluutit pijaqquqtut ilaujut Nunavunmi Akhaluuhijjijit, humiinmangaat najugatit Kanatami.

Qaffiuningit akhaluutit pijaquqtut 2023 nunagijaujumi

	Aanniqtuq	Aalla	Tuqujunun
Ikpiarjuk	0	0	0
Arviat	0	0	0
Qamanittuaq	0	0	0
Iqaluktuuttiaq	0	3	0
Igluligaarjuk	0	0	0
Kangiqtugaapik	2	0	0
Salliq	0	0	0
Uqhuqtuuq	1	5	1
Ausuittuq	0	0	0
Iglulik	0	0	0
Iqaluit	2	3	0
Kimmirut	0	0	0
Kinngait	0	0	0
Kugaaruk	0	0	0
Kugluktuk	0	0	0
Naujaat	0	0	0
Pangniqtuuq	1	4	0
Mittimatalik	5	1	0
Qikiqtarjuaq	3	0	0
Kangiqliniq	5	4	0
Qausuittuq	1	0	0
Sanikiluq	0	0	0
Sanirajak	0	0	0
Taloyoak	2	1	0
Tikirarjuaq	0	0	0
Atauttimut	22	21	1

Qaffiuningit akhaluutikkut pidjutigijait 2023-mi, pidjutit ukiungitigun

Uvani 2023, pijaquqtut unniudjutit piqainaqpaktut titiragituluniit takuukhaugitut Kanadami Tuluqhiqhimajut Naunaitkutini 2 (NCDB2) naunaittunik. Taimaittumik, hapkuat ihuangittut nampangit tunijaungittut uumani unniudjunmi. Kinguagun unniudjutit ihuaqhivaalirniaqait ilaliutijangit ukua naunaitkutit.

Qaffiuniit aulanikkut hulaqtit uvani 2023, pidjutaajut nunallaatigut

Uvani 2023, akhaluutit pijaquqtut uuniudjutit titiraqangittut uvaluniit aadjikiingittut NCDB2 naunaittunik. Taimaittumik, hapkuat ihuangittut nampangit tunijaungittut uumani unniudjunmi. Kinguagun unniudjutit ihuaqhivaalirniaqait ilaliutijangit ukua naunaitkutit.

Akhaluutituqtut Ihuinaaqtut¹⁰

Titiraqhimajuq 336 haffumani *Akhaluutinin Qajangnaitkutikhanik Maligaq* uqaqhimajuq tapkua atauttit kitut ihuinaaqtut haffumunga Maligarmun imaaluuniin pitqujaujunun ihuinaarutiqaqtut ihuinaarnirmun itiqtaunirmun titiraqhimajut uvani Maligarmi.

Qaffiuniit pihuktut ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angigutit uvani 2023, ukiungatigut¹¹

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60+	<i>Ataut timut</i>
DUI	10	12	12	14	2	8	6	3	0	0	67
Apqutit Nutqaqtitauniq – 24 ikaarniit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Apqutit Nutqaqtitauniq – 30-nik Ublunik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Apqutit Nutqaqtitauniq – 90nik Ublunik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Laisiqangittut	0	1	2	0	2	3	0	1	1	1	11

¹⁰ Naunaitkutit uvani ilangani numiktitiqtaujukhat qajagilutik. Ihuangitut imaaluuniin iniqtiqhimaitut unniudjutit havaqatinin pidjutiqarniaqtut ataani itqungniarutini/avatqunikutt itqungniarutit imaaluuniin ihuiguuutait qitqani naunaitkutit atauttimut.

¹¹ Pidjutauninganit Naunaitkutit kiklikhainit, una naunaitkut nunaulaangituq ihuilidjutaalimaginmat; naunaitkutit ilaujut tamaita piinialgit naunaijautit akhaluutit pijaquqtut ilaujut Nunavunmi Akhaluuhijit, humiinmangaat najugatik Kanatami.

Atiliuqtauhi man gittut	4	4	5	5	6	11	3	1	4	0	43
Qulanaijauti qan gittut	3	1	1	5	4	4	0	1	0	1	20
Kajumiktuq palla aktut	3	1	3	8	9	6	6	3	1	5	45
Aamadjidjuti qaq huni Akhluhiqij juq	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tamaita Aallat	5	4	9	26	16	16	12	17	9	11	125

Qaffiuniit pihuktut ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angigutit uvani 2023, nunangagut

	DUI	Apqutit Nutqangalla ngniq - 24	Apqutit Nutqangalla ngniq - 30	Apqutit Nutqangitau niq - 90	Laisiqangitt ut	Atiliuqtauhi mangittut	Qulanaijauti qangittut	Kajumiktuq pallaaktut	Aamadjiijut iqaghuni Akhaluuhigii	Tamaita aallat
Ikpiarjuk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arviat	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Qamanittuaq	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iqaluktuuttiaq	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Igluligaarjuk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kangiqtugaapik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salliq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uqhuqtuuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Ausuittuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iglulik	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iqaluit	55	0	0	0	9	43	18	18	0	116
Kimmirut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kinngait	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kugaaruk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kugluktuk	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Naujaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pangniqtuuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mittimatalik	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Qikiqtarjuaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kangiqliniq	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Qausuittuq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanikiluaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanirajak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloyoak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikrarjuaq	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atauttimut	67	0	0	0	9	43	18	18	0	119

Demerit Anullaqhiivik

Ilanga 3(2) uvani Aqudjutikhamik *Laisiqagtumun Ihuinaarutigihimajainun Naunaitkutit Maliruagakhat* uqaqtut tapkua Atiliuqtit ilaliutiniaqtait ihuinaarutigihimajaitigun naunaitkutit tapkununga inuup akhaluuhiqinirmun naunaitkutaa imaatun Atiliuqti ilihimaliqqat ihuinaarutinun akhaluuhiqijimik. Tamna Maliruagakhat Naunaitkutikhangit tunihimaaqtun titiraqhimajunik ihuinaaqhimajunik nampangitlu amingnaqtuqaqtunik ilauvakhimajainik.

Ilangani 5(1-3) haffumani Maliruagakhat naunaijaqhimajut tapkua akhaluuhiqijit katiqihimajut 12 amigaitunikluuniin ihuinaarutigihimajaitigun naunaitkutit, Atiliurvik tunihiluni qajagidjutinik titiraqhimajumik akhaluuhiqijunmun uvalu ihuaqhailuni hivajautinik uvaluuniin inmikkut apiqhuiniq avatingnut akhaluuhiqiji uvalu akhaluuhiqijit ihivriuqti uvaluuniin akhaluuhiqijip laisia ihivriuqti. Tamna akhaluuhiqiji pingitkumi apiqhuqtaugumi, tamna Atiliuqti nutqaqtiniaqtaa inuup akhaluuhiqitjutikhaq laisinga pittaililugulu akhaluuhiqiji aulapkailuni akhaluutimik akhaluuhiqiji ilautinnagu akhaluuhiqiji apiqhuqtaugumi.

Humi akhaluuhiqiji katitiqhimagumi 15 amigaitunikluuniin naunaitkutinik, Atiliuqti nutqaqtiniaqtaa akhaluuhiqiji laisinga akhaluuhiqiji pittailigiamilu akhaluuhiqiji aulapkaijuq akhaluutimik atauhiqmi tatqiqhionmi.

Qaffiuniit akhaluuhiqijit ihuinaarutigihimajainun anullaqhiivik qanuriniit uvani 2023, ukiungagut

	15– 19	20– 24	25– 29	30– 34	35– 39	40– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60+	<i>Ataut timut</i>
Akhaluuhiqiji Nutqaqtit auniq	6	7	3	7	2	7	4	3	1	1	41

Ilaliutihimajuq A: Aallat Pidjutaujun

Nunavunmi Akhaluuhijit Hilataani Aviktuqhimajumit

Ataani naunaitkutit naittumik piinialgit naunaijautit aulajunun, akhaluutit pijaquqtut imaalu titiqiqinikkut angigutit pidjutiqaqtut Nunavunmiunun aqutut hilataani aviktuqhimajumi.

Qaffiuniit akhaluutit pijaqqurniit

	Aanniqtuq	Aalla	Tuqujunun
Hilataanut Nunavut	0	0	0

Qaffiuniit akhaluutinun ihuinaarutit uvalu titiqiqinikkut angirutit

	Hilataanut Nunavut
DUI	1
Apqutit Nutqangallangniq - 24 ikaarniit	0
Apqutit Nutqangallangniq - 30 ubluni	0
Apqutit Nutqaqtitauniq - 90 Ubluni	0
Laisiqangittut	0
Atiliuqtauhimangittut	0
Qulanaijautiqangittut	2
Kajumiktuqpallaaktut	27
Aamadjidjutiqaqhuni Akhaluuhijjuq	1
Tamaita Aallat	6

Havakviup Pivalliajutait

'Qaritaujakkut' naunaiqtait uuktuutit havaktauhimajut qaritaujakkut atadjutikkut ukunani nunallaani avikturhimanirnilu atan'ngujaqarviinni (Iqaluit, Kangiqliniq, uvaluuniit Uqhuqtuuq). 'Qaritaujakkuuqhimaittumik' naunaiqhijuq tamna uuktuutikhaq titiraqarvikkut tujuutauhimajuq nunamingnit tukhiut aullaqtiqtaujuq avikturniinni atan'ngujaqarviannut.

Nunguliqtilugu 2019 havagviup aularutijaat havaakhaq Taloyoami atapkaqlugit Kavamatkut Kivgaqtuqtut Havagviit hapkununga MVD havagviinun ihuaqhijuumiriangani havauhiit akhaluuhijijip laisit aalallu kivgaqtuutit. Una aadlangurninnga "qaritaujakkungittunun" nunallaangit uumunnga "qaritaujakkut" nunallaangit aturhugu GN-kut Qitqani Nanminirijaujut Qaritaujakkut Pulaarvinga atagiami GLO-nun uumunnga Akhaluutiliqinirmut Naunaitkutaq Timiqutigijangillu.

Havaktakhainni katipqarlugit aallat nunallaat uumunga MVIS havakhimmaaqaat 2023-mi nungdjutaanilu ukiungani unainnaq Kugaarjuk aulajuq "qaritaujakkungittutik".

Havagvik akhuurutigijaat amigairjuuminahurittugit nampait hailijunun aqutinun ihivriurutikhanik, ilagijaalu pivlugit angirutikhanik hamlatkunun havagianginnik havagviungittunun aqutiujunik ihivriuhijaanginnik.

Havakhimmaaqtun piliuqhugit ukuat Akhaluutiliqinikkut Havagvik Ataniqarvingmi Kangiqlinirmi, ukuallu Avikturniinni Aulapkajit Uqhuqtuumi unalu Iqaluit ikajurianginnik ikajuqtaujuunik unalu Kavamatkut Kivgaqtuqtut Havagviit kivgaqtuijun tamainni nunallaani.